

Ör!
 $A = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{bmatrix}$ matrisinin köşegenleştirilebilir olduğunu gösteriniz ve $P^{-1}AP = D$ köşegen matris olacak şekilde bir Pröper matrisi bulunuz.

Önce karakteristik değerlerini bulalım.

Matrisin karakteristik polinomu $p_\lambda(A) = |\lambda I - A| = 0$

$$|\lambda I - A| = \begin{vmatrix} \lambda & -1 & -1 \\ -1 & \lambda & -1 \\ -1 & -1 & \lambda \end{vmatrix} = (\lambda - 2)(\lambda + 1)^2$$

$\lambda_{1,2} = -1 \quad \lambda = 2$

$\lambda = -1$ için karakteristik vektör bulalım.

$$A(\alpha) = \lambda \alpha \Rightarrow A(\alpha) = -\alpha \quad \alpha = (\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3)$$

Karakteristik vektörleri

$$\left\{ \begin{bmatrix} -1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \right\} \text{ dir. } \mathbb{R}^3 \text{ ün bazei}$$

olduğu için A köşegen.

Pröper matrisi bu karakteristik vektör setini olarak yazdığımız matris oldu.

$$P = \begin{bmatrix} -1 & -1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} \text{ dir. Gerçekten}$$

$$P^{-1}AP = D = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \end{bmatrix} \text{ dir.}$$

Örnekler

$$\begin{aligned} 1) \quad & x + 2y - z = -4 \\ & x + y + z = 3 \\ & 2x - 2y + z = 7 \end{aligned}$$

lineer denklemler sistemini
katsayılar matrisinin tersini
bularak çözünüz.

$$AX = B \quad \Rightarrow \quad X = A^{-1}B \quad \text{A'nın tersini bulun.}$$

$$\left[\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 2 & -2 & -1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right] \approx \left[\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 2 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & -6 & 3 & -2 & 0 & 1 \end{array} \right]$$

$$\approx \left[\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -2 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & -6 & 3 & -2 & 0 & 1 \end{array} \right] \approx \left[\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 3 & -1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & -2 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & -9 & 4 & -6 & 1 \end{array} \right]$$

$$\approx \left[\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 3 & -1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & -2 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -4/9 & 2/3 & -1/9 \end{array} \right] \approx \left[\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1/3 & 0 & 1/3 \\ 0 & 1 & 0 & 1/9 & 1/3 & -2/9 \\ 0 & 0 & 1 & -4/9 & 2/3 & -1/9 \end{array} \right]$$

$$X = A^{-1}B = \begin{bmatrix} \frac{1}{3} & 0 & \frac{1}{3} \\ \frac{1}{9} & \frac{1}{3} & -\frac{2}{9} \\ -\frac{4}{9} & \frac{2}{3} & -\frac{1}{9} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -4 \\ 3 \\ 7 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 3 \end{bmatrix}$$

Ör: $\begin{cases} x - y + 4z = -4 \\ 8x - 3y - z = 8 \\ 2x - y + z = 0 \end{cases}$ Cramer
metodu
ile çöz. $\begin{vmatrix} 1 & -1 & 4 \\ 8 & -3 & -1 \\ 2 & -1 & 1 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 & -1 & 4 \\ 0 & 5 & -33 \\ 0 & 1 & -7 \end{vmatrix} = -2 \neq 0$

$$x = \frac{-8}{-2} = 4 \quad y = \frac{-16}{-2} = 8 \quad z = \frac{0}{-2} = 0$$

Örnek: $2x_1 + x_2 - 3x_3 = 4$
 $-x_1 + 2x_2 + 2x_3 = 6$
 $3x_1 + x_2 - 3x_3 = 6$

LU ayrışımı ile çöz.

veya A matrisini L ve U ayrış. bul.

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & -3 \\ -1 & 2 & 2 \\ 3 & 1 & -3 \end{bmatrix}$$

$\epsilon_1: d_2 \rightarrow d_2 + \frac{1}{2}d_1$
 $d_3 \rightarrow d_3 - \frac{3}{2}d_1$
 $\epsilon_2: d_3 \rightarrow d_3 + \frac{1}{5}d_2$

Önce U ya bakalım.

$$U = \begin{bmatrix} 2 & 1 & -3 \\ 0 & \frac{5}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & -\frac{1}{2} & \frac{3}{2} \end{bmatrix} \xrightarrow{\epsilon_2} \begin{bmatrix} 2 & 1 & -3 \\ 0 & \frac{5}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & 0 & \frac{8}{5} \end{bmatrix} \quad \epsilon_1: \beta_1 \rightarrow \frac{1}{2}\beta_1$$

$$L = \begin{bmatrix} 1 & 1 & -3 \\ -\frac{1}{2} & 2 & 2 \\ \frac{3}{2} & 1 & -3 \end{bmatrix} \approx \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -\frac{1}{2} & \frac{5}{2} & \frac{1}{2} \\ \frac{3}{2} & -\frac{1}{2} & \frac{3}{2} \end{bmatrix}$$

$$\approx \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -\frac{1}{2} & 1 & \frac{1}{2} \\ \frac{3}{2} & -\frac{1}{5} & \frac{3}{2} \end{bmatrix} \approx \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -\frac{1}{2} & 1 & 0 \\ \frac{3}{2} & -\frac{1}{5} & \frac{8}{5} \end{bmatrix} \approx \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -\frac{1}{2} & 1 & 0 \\ \frac{3}{2} & -\frac{1}{5} & 1 \end{bmatrix}$$

$Ax = B \quad A = LU$

$L(Ux) = B$

$Ux = z$ olsun.

$$Lz = B \Rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -\frac{1}{2} & 1 & 0 \\ \frac{3}{2} & -\frac{1}{5} & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} z_1 \\ z_2 \\ z_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 \\ 6 \\ 6 \end{bmatrix}$$

$z_1 = 4$
 $-z_1 + z_2 = 6 \Rightarrow z_2 = 8$
 $z_3 = \frac{8}{5}$

$$Ux = z \Rightarrow \begin{bmatrix} 2 & 1 & -3 \\ 0 & \frac{5}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & 0 & \frac{8}{5} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 \\ 8 \\ \frac{8}{5} \end{bmatrix}$$

$x_3 = 1$
 $\frac{5}{2}x_2 + \frac{x_3}{2} = 8 \Rightarrow x_2 = 3$
 $2x_1 + x_2 - 3x_3 = 4 \Rightarrow x_1 = 2$

Örnek: $x_1 + 2x_3 - x_5 = 3$

lineer denk sist. çözümler

$x_2 - x_3 - x_4 + x_5 = 1$

$x_2 + 2x_3 + x_4 - 2x_5 = 2$

$$[A : B] = \left[\begin{array}{ccccc|c} 1 & 0 & 2 & 0 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & -1 & -1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 2 & 1 & -2 & 2 \end{array} \right]$$

$$\approx \left[\begin{array}{ccccc|c} 1 & 0 & 0 & -4/3 & 1 & 7/3 \\ 0 & 1 & 0 & -1/3 & 0 & 4/3 \\ 0 & 0 & 1 & 2/3 & -1 & 1/3 \end{array} \right]$$

rank $[A : B] = \text{rank } A = 3$ ve $5 - 3 = 2$ parametreye bağlı sorunuz çözümler bulunur.

$x_4 = s \quad x_5 = t$

$x_1 = \frac{4}{3}s - t + \frac{7}{3} \quad x_2 = \frac{1}{3}s + \frac{4}{3} \quad x_3 = -\frac{2}{3}s + t + \frac{1}{3}$

Örnek: $A_1 = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 1 \end{bmatrix}, A_2 = \begin{bmatrix} 3 & -1 \\ 2 & 2 \end{bmatrix}, A_3 = \begin{bmatrix} 1 & -5 \\ -4 & 0 \end{bmatrix}$

matrislerinin lineer bağımsızlığını araştırınız.

$x_1 A_1 + x_2 A_2 + x_3 A_3 = 0 \Rightarrow x_i = 0 \quad \forall i.$

$x_1 + 3x_2 + x_3 = 0$

$2x_1 - x_2 - 5x_3 = 0$

$3x_1 + 2x_2 - 4x_3 = 0$

$x_1 + 2x_2 = 0$

homojen denk. sist. elementer işlemler uygulanırsa

$$\left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 3 & 1 & 0 \\ 0 & -7 & -7 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right]$$

dur. Rank $A = 2$ asılca olmayan çözümleri var. $3 - 2 = 1$ parametreye bağlı.

$\exists x_i \neq 0$ olup $\{A_1, A_2, A_3\}$ lineer bağımsızdır.